

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

STATSVETENSKAPLIGA INSTITUTIONEN

VILKEN FEMINISM?

- En diskurs- och idealtypsanalys av Sveriges feministiska utrikespolitik

Frida Thorsen

Uppsats/Examensarbete:	15 hp
Program och/eller kurs:	Statsvetenskapliga programmet
Nivå:	Grundnivå
Termin/år:	Ht20
Handledare:	Ulf Bjereld
Antal ord:	11619

Abstract

The Swedish Government was the first state, as a result of the United Nations Security Council resolution UNSCR 1325 on women, peace and security, to adopt a fully feminist foreign policy in 2014. Which feminism the Swedish Government represents through its foreign policy has not yet been examined. Therefore, this essay aims to examine and explore the Swedish Feminist Foreign Policy (FFP) and its policy documents to ask and find out what kind(s) of feminist theory are reflected and represented in the policy. By examine the problem representation, the cause and the solution in the different feminist theories as well as in the feminist foreign policy in an ideal type analysis and discourse analysis this paper will bring to light what type of feminism that the Swedish government represent. By an analysis of the Swedish Feminist Foreign Policy's different policy documents the result showed that the Swedish government represent a liberal feminism with some elements of other feminist theories.

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	1
2. Tidigare forskning och teori	3
2.1 <i>Sveriges feministiska utrikespolitik</i>	3
2.2 <i>Feministisk teori</i>	5
3. Syfte och frågeställning.....	10
4. Förväntat resultat.....	10
5. Metod.....	11
5.1 <i>WPR</i>	12
5.2 <i>Idealtypsanalys</i>	14
5.3 <i>Validitet</i>	17
5.4 <i>Material</i>	17
6. Analys och resultat	19
7. Slutsats och diskussion.....	29
Referenser.....	32

1. Inledning

Diskriminering, underordning, övergrepp och våld är något som präglar kvinnor och flickors liv världen över varje dag. Som ett resultat av detta antog Förenta Nationernas säkerhetsråd om UNSCR 1325, dvs. resolutionen om kvinnor, fred och säkerhet. Som ett svar på denna resolution har flertalet stater påbörjat en integration av genusperspektiv och feministiska normer i sin utrikespolitik. En sådan integration har inneburit en mer mångfaldig representation av kön i de berörda staternas utrikespolitiska organ, som ett verktyg för en mer lyckad fredsprocess (Aggestam, Bergman-Rosamond & Kronsell, 2018). En av dessa stater är Sverige, som inte bara påbörjat en integration av feministiska aspekter utan som har utformar en fullständig feministisk utrikespolitik. Detta menar Sveriges regering själv är en nödvändighet för att förändra den fortsatt ojämställda värld där kvinnor dagligen möter systematiskt förtryck och diskriminering (Regeringen, 2019:6).

När den svenska feministiska utrikespolitiken införlivades år 2015 blev Sverige först i världen med en utrikespolitik vars ambition var att nå jämlikhet mellan könen och fullständiga mänskliga rättigheter för alla kvinnor. I oktober 2014 presenterade och formulerade den dåvarande rödgröna regeringen världens första feministiska utrikespolitik där målet blev att hela den svenska utrikespolitiken ska genomsyras av ett jämställdhetsperspektiv. Genom detta införlivande skulle den svenska utrikespolitiken bli den starkaste rösten för jämlikhet mellan könen och fullständiga mänskliga rättigheter för alla flickor och kvinnor (Aggestam & Bergman-Rosamond, 2016). Den feministiska utrikespolitiken har en grund i jämlikhet och kvinnors mänskliga rättigheter men även en grund i sökandet efter en fredlig och säker världsordning (Aggestam & Bergman-Rosamond, 2019). Införlivandet av en feministisk utrikespolitik utgjorde även grunden till en normativ omorientering av utrikespolitiken, inte bara för Sverige, utan även internationellt. Lanserandet av den feministiska utrikespolitiken blev således en stark signal till andra stater att gå i samma fotspår som Sverige. Den svenska feministiska utrikespolitiken blev en agendasättare och en normativ kraft i världspolitiken för kvinnors rättigheter i internationell politik (Aggestam & Bergman-Rosamond, 2016:323). Eftersom Sverige vill förändra den internationella politiken kan man fråga sig vad det är den feministiska utrikespolitiken egentligen vill förändra och hur? För att svara på den frågan är det viktigt och förstå vad den svenska feministiska utrikespolitiken egentligen representerar för värdegrund.

I *Regeringens skrivelse om Sveriges feministiska utrikespolitik* beskrivs det hur jämställdhet berör hela samhällen vilket kräver ett arbete som beaktar alla, kvinnor och män, flickor och pojkar. Det beskrivs även att det är nödvändigt med ett intersektionellt perspektiv som tar hänsyn till att dessa grupper av människor inte är homogena (Regeringen, 2019). Tidigare har den svenska feministiska utrikespolitiken inte tagit hänsyn till att över- och underordning i samhället är ett samspel mellan kön och faktorer som ålder, etnicitet och sexuell läggning. Att Sveriges utrikespolitik tidigare endast tagit hänsyn till kön som en orsak till förtryck har dock kommit att ändras sedan revideringen av de utrikespolitiska dokumenten (Bergman-Rosamond, 2020:225). Det går dock fortfarande att ställa frågor kring hur intersektionell den feministiska utrikespolitiken är och kring vem och vilka grupper det är som faktiskt berörs av den. Vilken feministisk inriktning som den svenska utrikespolitiken bygger på får betydelse för i vilken grad utrikespolitiken tar hänsyn till olika gruppers erfarenheter och upplevelser av kvinnoförtryck. Resultat från en studie som undersöker den kanadensiska utrikespolitiken pekar på att den i huvudsak utgörs av en liberal feminism vilken sätter fokus på hur krig och konflikt kan förhindras av kvinnors närvaro i politiken. Till följd av detta riskerar den att inte anta ett intersektionellt perspektiv (Morton et al. 2020). Någon liknande undersökning av den svenska feministiska utrikespolitiken har dock inte gjorts ännu. Här finns således en empirisk lucka i den tidigare forskningen, d.v.s. att identifiera vilken feminism det är som återfinns i den svenska utrikespolitiken.

Vid sidan av den empiriska luckan finns det även en teoretisk lucka som berör utrikespolitikens ideologiska uttryck. Är det så att den dominerande ideologi som impregnerar samhällslivet i en stat möjligen också impregnerar statens utrikespolitik?¹ Bergman-Rosamond (2020) menar i linje med detta att den svenska utrikespolitiken externaliserar inrikespolitiska normer. Det faktum att Sverige också genom sitt införlivande av den feministiska utrikespolitiken, kan ses som en agendasättare (Aggestam & Bergman-Rosamond, 2016:323) blir den feministiska utrikespolitiken extra intressant att undersöka. Genom att vara en agendasättare får vilken feminism som Sverige väljer att representera, men också vilka normer som externaliseras i utrikespolitiken, effekter på hur det internationella jämställdhetsarbetet ska fortskrida. Genom hur Sveriges regering väljer att framställa ett problem, skapas också en sanning om hur detta problem ska hanteras. Det är därför, genom språket, i framställandet av ett problem, i detta fall maktförhållandet mellan kvinnor och män, som problemet även skapas och upprätthålls. Diskursivt är detta således av hög relevans då

¹ Utifrån den liberalistiska teoribildningen om vad som formar en stats utrikespolitik (Doyle, 2016).

Sveriges regering, genom språket, i sina olika policys inte bara återger en verklighet utan är med och konstruerar och reproducerar den (Bergström & Boréus, 2018:255).²

2. Tidigare forskning och teori

Detta avsnitt ämnar ge en grundläggande förståelse för den svenska feministiska utrikespolitiken och dess bakgrund. Dessutom presenteras tidigare forskning kring intersektionalitet i feministisk utrikespolitik samt kring feministisk teori och dess olika inriktningar. Det är detta avsnitt, med stort avseende till feministisk teoribildning, som kommer ligga till grund för den kommande analysen.

2.1 Sveriges feministiska utrikespolitik

Den nuvarande svenska feministiska utrikespolitiken bör enligt Sundström och Elgström (2020) betraktas som en innovativ policy. Detta trots att viss forskning menar att den svenska utrikespolitiken har haft inslag av feminism även under tidigare sittande regeringar (Egnell, 2016). Även Aggestam och Bergman-Rosamond (2016:323) argumenterar för hur den svenska feministiska utrikespolitiken inneburit ett stort kliv från den tidigare allmänt samtyckta integreringen av genus i politik, till en mer kontroversiell politik som genomsyras av ett genus- och jämställdhetsperspektiv. Den svenska feministiska utrikespolitiken har rosats och kritiserats sedan den presenterades hösten 2014 där ordet 'feministisk' mött en del kritik och fått negativa reaktioner (Sundström & Elgström, 2020:419). Den svenska regeringen har dock själva betonat de mer positiva aspekterna av denna nya och innovativa policy. Dessa positiva aspekter handlar om hur Sverige fungerar som en agendasättare i frågan och att andra nationer stöttar policyn samt påbörjat ett eget införlivande av en liknande feministisk utrikespolitik (Sundström & Elgström, 2020:419).

Sveriges feministiska utrikespolitik är formad av en socialdemokratisk regering och verkar också enligt tidigare forskning följa den socialdemokratiska traditionen i sättet man väljer att porträttera den (Sundström & Elgström, 2020:422). En sådan socialdemokratisk tradition kan förstås som att Sverige, genom sin utrikespolitik är en norm-entreprenör i internationell humanism, vilket Sverige försöker att sprida till andra aktörer. Den svenska feministiska utrikespolitiken är således aktiv och normdriven (Sundström & Elgström, 2020).

Även om flertalet stater har påbörjat en integrering av genusperspektiv i sin utrikespolitik är det endast, förutom Sverige, ett fåtal stater som infört en renodlad feministisk utrikespolitik,

² Inledningen och senare delar i uppsatsen är delvis baserad på mitt tidigare uppsats-PM. PM3 – Frida Thorsen – Metod och uppsatssamordning SK1313 (2020-10-23).

däribland Kanada. Till skillnad från den svenska utrikespolitiken verkar den kanadensiska feministiska utrikespolitiken dock inte genomsyras av feminism i samma utsträckning (Morton et al. 2020:3). Resultatet i denna studie pekar på att den kanadensiska utrikespolitiken representerar och ger uttryck för någon form av liberal feminism som ännu inte genomsyrar hela utrikespolitiken utan är begränsad till ett fokus på ekonomisk och politiskt deltagande (Morton et al. 2020). Parisi (2020) menar att den kanadensiska utrikespolitiken verkar ha svårt att ta hänsyn till intersektionalitet och istället exkluderar grupper som inte tillhör den globala medelklassen. Den svenska utrikespolitiken har istället, utöver ett fokus på ekonomiskt och politiskt fokus, även en etisk agenda vilken fokuserar på kvinnors rättigheter som mänskliga rättigheter (Aggestam & Bergman-Rosamond, 2016).

Med utgångspunkt i Aggestam och Bergman-Rosamonds (2016) argument om att den svenska feministiska utrikespolitiken har en verklig integrering av ett genusperspektiv bör således inte samma resultat som Morton et al. (2020) fann i Kanadas utrikespolitik kunna reproduceras i en svensk kontext. Det går således inte att utifrån Morton et al. (2020) studie att fastslå att en liberal feminism också kan återfinnas i den svenska utrikespolitiken. Tidigare forskning har dock visat att den svenska feministiska utrikespolitiken bygger på en idé om *Cosmopolitanism* vilket tyder på att den möjligen närmar sig en liberal utgångspunkt (Bergman-Rosamond, 2020:232). Detta grundas i en analys kring hur den svenska utrikespolitiken bygger på *Cosmopolitanism* vilket innebär att alla människor är en del av ett delat moraliskt samhälle där alla ska kunna åtnjuta samma rättigheter och friheter. Det handlar om hur den svenska utrikespolitiken har ett *Cosmopolitanskt* åtagande att skydda de kroppsliga rättigheter och friheter som kvinnor har både inom och utanför statens gränser (Bergman-Rosamond, 2020:220). Det är dock viktigt att påpeka att Bergman-Rosamond (2020) inte gjort en renodlad klassificering och kategorisering av den svenska feministiska utrikespolitiken i förhållande till de olika feministiska teorierna, likt Morton et al. (2020) gjorde i studien om Kanadas utrikespolitik. Bergman-Rosamond (2020) påpekar också att hon inte har möjlighet att fastställa vilken feminism som implementeras i den svenska utrikespolitiken vilket stärker validiteten för en analys som fastställer just detta.

Oavsett vilken feministisk inriktning det är som återfinns i den svenska feministiska utrikespolitiken har Sverige blivit en agendasättare i fenomenet om just feministisk utrikespolitik. Därmed har Sverige en normativ kraft i förändringen av världspolitik och har lett till att flera andra stater införlivat en liknande feministisk utgångspunkt i sin utrikespolitik (Aggestam & Bergman-Rosamond, 2016:323). Det blir därför av betydelse vilken feminism

det är som Sverige representerar i sitt agendasättande eftersom detta får konsekvenser för kvinnors liv, både gällande ekonomiskt och politiskt deltagande men också deras säkerhet.

2.2 Feministisk teori

Feminism eller feministisk teori har sin grund i den genusvetenskapliga teorin men också i kvinnorörelsen där de mest centrala begreppen innefattar kön och könsordning. Den feministiska teorin har, genom att omvärdera kvinnan och könets roll i den internationella politiken, bidragit till forskning i internationella relationer. Feministisk teori inom internationella relationer fokuserar på hur kön konstruerar maktförhållanden i hela samhället och inte endast i den privata sfären. Kön och könsordningen påverkar således alla former av relationer, både sociala och politiska liksom relationer mellan länder, därav dess betydelse för forskning inom internationella relationer (Harel-Shalev, 2019:1).

Internationella relationer har tidigare fokuserat på säkerhet som staternas främsta prioritet där säkerhetsisering varit ett svar på hot mot staten. Feministisk teori har istället haft ett kritiskt perspektiv till detta och kommit med alternativa definitioner om vad säkerhet faktiskt innebär. Där den feministiska teorin ställt frågor kring vem det är som faktiskt blir säkrad (Harel-Shalev, 2019:1). Krig, konflikter och säkerhet kan inte heller förstås utan en bild av hur människor faktiskt upplever konflikt. I feministisk teori fokuserar man således på kvinnans upplevelser och problem vilka tenderar att glömmas bort i andra IR-teorier. Man behöver alltså undersöka hur kvinnor påverkas av krig och konflikt för att kunna synliggöra de könade våld som krig och konflikt för med sig. Genom att sedan synliggöra strukturella könsskillnader i internationell politik kan man också förstå hur könad makt påverkar global politik (Harel-Shalev, 2019:2).

Feministisk teori har ett flertal inriktningar vilka alla har olika fokus, där de mer övergripande inriktningarna är särartsfeminism och likhetsfeminism. Under dessa kategorier finns en rad andra mer specifika inriktningar som bland annat innefattar liberal feminism, queerfeminism, poststrukturell feminism, postkolonial feminism och socialistisk feminism (Kronsell, 2014:7). Dessa olika inriktningar av feministisk teori har olika syn på orsaken till könsordningens existens. Det finns inte heller någon direkt konsensus kring hur ett sådant problem kan konfronteras, förändras eller lösas (Hamilton, 2007). Särartsfeminism förklarar övergripande att könsordningen beror på en olikhet mellan könen rent biologiskt och talar om hur feminina attribut och värden anses sämre. Likhetsfeminism menar i motsats till särartsfeminism att könsordningen istället beror på skillnader som skapas av samhället. Skillnader mellan könen

beror således inte på biologiska aspekter utan är något som påverkas av samhället och som därmed också kan förändras av samhället (ibid:9).³

Liberal feminism argumenterar för att kvinnor, likt män, är rationella varelser med potential att vara fullt ansvariga för sina egna liv (Hamilton, 2007). På grund av detta argumenterar också liberala feminister kring hur de rättigheter och den representation som ges till män likaså ska ges till kvinnor (Kinsella, 2014:196). De skillnader som finns mellan könen beror på lagstiftningar, regelverk och institutioner som förtrycker och diskriminerar kvinnan (Hamilton, 2007). Det är också därför som liberal feministisk teori inom internationella relationer menar att fokus måste ligga i ändringen av internationella institutioner för att skapa representation av kvinnor i maktpositioner. Men det är inte bara en ändring i institutioner som är den enda lösningen utan det krävs likaså en ändring i de lagar som inte tillåter kvinnligt deltagande (Kinsella, 2014:196). Liberal feministisk teori syftar nämligen till att denna barriär, dvs. de lagar och institutioner som hindrar kvinnligt deltagande, är en av de större orsakerna till konflikt och krig. Detta argument och grundas i teorier om att den rådande ojämlikheten mellan könen hindrar den mänskliga utvecklingen. Detta beror på att ju mer ekonomisk, social och politisk ojämlikhet mellan könen i ett land desto större risk är det att staten väljer konflikt och våld som en lösning till meningsskiljaktigheter både inom och utanför staten. Det handlar således om att huruvida en stat är fredlig eller inte beror på kvinnans status i den berörda staten (Hudson et al. 2012; Kinsella, 2014:197). Enligt liberal feministisk teori ligger grunden till krig och konflikt i det systematiska förtrycket av kvinnan. Liberal feministisk teori menar dessutom att lösningen till krig och konflikt till stor del ligger i en lösning av den ojämlika fördelningen av maktpositioner mellan könen. Men framförallt är detta även lösningen på den diskriminering och förtryck som kvinnor får utstå världen över (Kinsella, 2014:196-97).

Socialistisk feminism är, till skillnad från liberal feminism, en inriktning som fokuserar på klasskillnader likt renodlad socialism. Dock behöver man för att förstå vad socialistisk feminism innebär enligt Ehrenreich (2005) först titta på socialism och feminism separat och hur de betraktar världen. Hon menar att de båda har gemensamt att de har ett kritiskt sätt att titta på världen. Socialism menar att det kapitalistiska samhället är byggt på och karakteriseras av systematisk ojämlikhet. Denna ojämlikhet är enligt socialistisk teori således ett resultat av kapitalism som ett ekonomiskt system. En minoritet av befolkningen, dvs. den kapitalistiska

³ Den feministiska teorin är delvis baserad på PM3 – Frida Thorsen – Metod och uppsatssamordning SK1313 (2020-10-23).

klassen, äger majoriteten av samhällets olika produktionsmedel vilket alla är i beroendeställning till. Ehrenreich (2005) menar att detta betyder att majoriteten, dvs. arbetarklassen, måste arbeta på kapitalisternas produktionsmedel och därför under premisser satta av samma minoritet. Genom att kapitalisterna går med vinst genom lägre löner till arbetarna än vad deras arbete är värt, blir relationen mellan de två klasserna onekligen ojämlik. Den kapitalistiska klassen, eller överklassen, kan således endast verka genom exploatering av arbetarklassen. Socialistisk teori menar dessutom att den kapitalistiska klassen, genom sin exploatering av arbetarklassen, kontrollerar det organiserade våldet som staten utgör mot folket genom polisen, rättssystemet och militär (Ehrenreich, 2005). Socialistisk feminism utgår således från denna systematiska ojämlikhet dvs. de klasskillnader och den ojämlikhet som det kapitalistiska systemet resulterar i för att förstå orsaken till kvinnors förtryck. Det feministiska fokuset i socialistisk feminism fokuserar också på aspekten kring de systematiska skillnader som finns mellan könen. Här är det således inte endast den kapitalistiska klassen eller staten som representerar orsaken till förtryck av den förtryckta klassen utan också mannen. Kvinnan blir offer för objektifiering som en form av egendom där Ehrenreich (2005) förklarar hur detta sker genom en sexuell arbetsfördelning där kvinnan indirekt eller direkt tvingas till aktiviteter som barnuppfostran och sexuella tjänster. Kvinnan tvingas också indirekt eller direkt till arbete av lägre prestige (Ehrenreich, 2005).

Socialistisk feminism skiljer sig dock något från renodlad socialistisk teori genom att socialistisk feminism ej beskriver könsskillnader som endast beroende av klass och är därför ej fött och konstruerat ur klasskillnader. På grund av detta kommer könsskillnaderna inte heller magiskt att försvinna om klass demoleras (Hamilton, 2007). Socialistisk feminism är också en kritik till socialism genom att belysa kvinnofrågan. Utifrån socialistisk teori skulle kvinnan som hemmafru inte anses vara en del av arbetarklassen medan socialistisk feminism skulle hävda motsatsen (Ehrenreich, 2005). Socialistisk feminism menar därmed att det kapitalistiska systemet och den kapitalistiska klassen gynnas av kvinnans obetalda arbete i hemmet, likt hur kapitalismen gynnas av underbetalda och exploaterade arbetare. Socialistisk feminism fokuserar dessutom på kvinnan som undantryckt från arbete utanför hemmet, vilket skapar och dessutom naturaliserar könsfördelningen mellan den privata och offentliga sfären (Hamilton, 2007). Ehrenreich (2005) förklarar detta, likt beskrivet ovan, att kvinnan, om hon tillåts arbeta utanför hemmet, tvingas till arbete av lägre prestige vilket återigen visar på att kvinnan både som hemmafru och arbetare tillhör arbetarklassen och därmed påverkas av det kapitalistiska systemet. Det finns således, enligt socialistisk feminism, en direkt koppling

mellan kvinnors och arbetarklassens förtryck och därmed också en koppling mellan kvinnokamp och klasskamp (Ehrenreich, 2005).

Postmodern feminism är en feministisk inriktning vilken bygger på postmodernism och poststrukturalistisk teori och brukar ibland även klumpas ihop med postkolonial feminism, vilket jag i min undersökning ej ämnar göra. Postmodern feminism fokuserar på konstruktionen av könet samt maktordningen mellan dem men också på konstruktionen av hur vi ser på kroppen. Manligt och kvinnligt är något som ständigt konstrueras, skapas och upprätthålls av språket men också av samhället och den sociala kontext vi lever i. Det är således av samhället, historien och vår idé om kön och könsordning som könsskillnader och förtryck av kvinnan skapas och upprätthålls (Kronsell, 2014:117).

Judith Butler, en postmodernistisk feministisk teoretiker, argumenterar också för att det inte bara är genus och vår uppfattning kring könsidentitet som konstrueras och upprätthålls av språket utan även uppfattningen kring vårt fysiska kön (Butler, 1999). Det är alltså en kulturell och politisk tolkning av vår kropp som är kön och därför finns ingen direkt skiljelinje mellan kön och genus. Vår uppfattning om könet består emellertid av genuset där kvinnan i sin sociala kontext och av samhället tvingas vara sitt kön (Butler, 1996:150). Kön och könsidentitet är således inte vad vi är, utan vad vi gör. Vad den postmodernistiska feministiska teorin understryker är dock att detta inte är något vi själva väljer att göra utan att det är en *performativitet* som sker i kontexter vilka är kontrollerade av den normativa heterosexualiteten. Man blir alltså av samhället kvinna genom en tvingande process av att identifiera sig med en viss femininitet samt genom att åtrå maskulinitet (Kinsella, 2014:200).

Den postmodernistiska feminismen menar att det är genom språket och genom våra handlingar i den sociala och kulturella kontexten som kön, men också bilden av kön, bildas. Laura Shepherd (2008) beskriver bland annat i sin analys av FNs säkerhetsråds resolution 1325 att kvinnan och det kvinnliga könet konsekvent beskrivs som passiva offer inför våld samtidigt som man också försöker framhålla kvinnan som en källa till förändring. Kön skapas därför genom språket, och därför också genom den internationella politiken (Kinsella, 2014:200). Butler menar dock att det inte finns någon objektiv sanning kring kön och därför inte heller kring vad som är orsaken till kvinnans förtryck och inte heller vad som är lösningen (Butler, 1999).

Postkolonial feminism skiljer sig från poststrukturell feminism i att den också fokuserar på vita kvinnors makt över icke-vita kvinnor där ett eurocentriskt perspektiv på könsordningen

kritiseras. Olika maktordningar påverkar således varandra, där hudfärg, etnicitet och sexualitet påverkar hur könsordningen ser ut (Mishra, 2013). Postkolonial feminism växte fram både som en kritik mot renodlad postkolonial teori och som en kritik mot den västerländska feminismen som aldrig tagit hänsyn till klass, etnicitet och kvinnor från kolonialområdets erfarenheter. Kritiken hänvisar till de tidigare feministiska teoriernas tendens att homogenisera kvinnan till en grupp utan att lägga ljus på kvinnor i globala syds upplevelser och erfarenheter av förtryck, vilka skiljer sig från de erfarenheter som västerländska kvinnor har (Mishra, 2013:129). Chandra Mohanty (1988) beskriver i sin text ”*Under Western Eyes: feminist scholarship and colonial discourses*”, att det finns ett antagande, men också en pågående konstruktion, av ’kvinnan från tredje världen’ som förtryckt. Detta menar hon sker i motsats till antaganden och konstruktionen av den ’västerländska kvinnan’ som fri, modern och därför i kontroll över sitt eget liv. Dessa förgivetantaganden kring hur kvinnor i olika kontexter är och inte är, begränsar kvinnor från att själva avgöra vad som är deras problem och därmed också hur dessa problem på bästa sätt kan lösas (Mohanty, 1988:81). Det handlar alltså om att kvinnor i olika kontexter själva behöver definiera sina egna problem istället för att den västerländska kvinnans idé om vad som definieras som förtryck fokuseras.

Den postkoloniala teorin har istället kritiserats för sin frånvaro eller sin brist av könsperspektiv i dess kritik mot andra teories eurocentriska synsätt på världsordningen. Den har således en frånvaro av kvinnans perspektiv och erfarenhet i hur hon behandlats, men också behandlas, både på grund av sitt kön och sin etnicitet (Davis, 1983:3). Något som den postkoloniala feminismen väljer att understryka är att även om kolonialtiden är något av historien så är inte dess effekter det. Det handlar alltså inte endast om hur kvinnor har behandlats utan också hur de behandlas. Kvinnor från globala syd har, och fortsätter att bli behandlade som objekt som behöver beskyddas från hennes egen typ. Detta används som ett sätt att rättfärdiga de ständiga försöken från den vita mannen att skydda den svarta kvinnan från den svarta mannen. Detta rättfärdigande blir i sig ett rättfärdigande till våld, vilket flertalet gånger resulterar i olika konflikter (Kinsella, 2014:198-199).

Ovanstående feministiska teorier är de teorier och inriktningar som analysen i denna text ämnar fokusera på. I analysen kommer specifika aspekter identifieras ur varje relevant feministisk inriktning i ett idealtypsschema. Utifrån detta idealtypsschema kommer någon eller några feministiska teorier och inriktningar vidare även identifieras ur den svenska feministiska utrikespolitiken vilket leder oss in till analysens syfte och frågeställning.

3. Syfte och frågeställning

De feministiska teorierna ovan har alla olika sätt att beskriva och lösa jämställdhetsproblem. Det blir därför viktigt att undersöka och komma underfund med vad för feminism det är som Sverige väljer att representera i den svenska feministiska utrikespolitiken. Denna studie ämnar således att med hjälp av idealtypsanalys samt Carol Bacchi's diskursanalytiska policyanalys ”*What's the problem represented to be?*” analysera Sveriges utrikespolitiska dokument. Dessa dokument utgör grunden för Sveriges utrikespolitiska arbete vilka ska genomsyras av ett jämställdhetsperspektiv och feminism. Syftet med denna uppsats är därför att undersöka vilken sorts feminism som återfinns och representeras i den svenska feministiska utrikespolitiken. En sådan analys gör det möjligt att komma underfund med vad Sveriges regering väljer att problematisera och därmed också konstruera genom sin utrikespolitik. Studien kommer genomföras genom en kombination av idealtypsanalys samt Bacchis diskursanalytiska policyanalys, vars frågor är ämnade att angripa policydokument. Genom dessa verktyg går det att komma underfund med vilken feminism som Sveriges regering representerar som lösning till den problemrepresentationen som de berörda policydokumenten konstruerar. Diskursen i de utrikespolitiska dokumenten påverkar hur problem, i detta fall jämställdhetsproblem, förstås och angrips, vilket således leder oss in till följande frågeställning:

- *Vilken eller vilka av de feministiska teorierna liberal feminism, socialistisk feminism, postmodern feminism och postkolonial feminism är det som återfinns och representeras i den svenska feministiska utrikespolitiken?*

4. Förväntat resultat

Genom att kombinera idealtypsanalys med Bacchis diskursanalytiska frågor kommer den föreliggande studien förhoppningsvis kunna generera ett svar på vilken feminism som Sverige representerar genom sin utrikespolitik. Det kan dock vara svårt att förutspå ett visst resultat utifrån den begränsade forskning som gjorts kring ämnet. Det går dock att utifrån den forskning som gjorts på den svenska feministiska utrikespolitiken generellt, vilket presenterats i avsnittet om teori och tidigare forskning, ändå göra vissa kvalificerade antaganden. Som nämnts tidigare har man till viss del fastställt vilken feminism det är som återfinns och representeras i den kanadensiska feministiska utrikespolitiken, vilken till viss del bygger på den svenska modellen (Morton et al. 2020:332). Den kanadensiska utrikespolitiken präglas till stor del av liberal-feministiska inslag vilket skulle kunna innebära att detta är fallet även i

Sverige, trots att den svenska utrikespolitiken direkt genomsyras av feminism till skillnad från den kanadensiska (ibid). Att även den svenska utrikespolitiken skulle präglas av liberal feminism är fullt möjligt då Sverige och Kanada på många vis liknar varandra. Sverige och Kanada är båda västerländska stater, vilka bygger på liberala värdegrunder vilket gör att det inte är omöjligt att dessa liberala värden även penetrerar dess utrikespolitik. Möjligen går det därför att dra slutsatser kring staters utrikespolitik utifrån vilka värden som penetrerar hela dess politiska sfär och samhällsliv. Viktigt är också att ta i beaktning att den kanadensiska utrikespolitiken tagit stor inspiration från den svenska vilket borde resultera i vissa likheter, däribland även vad de väljer att representera.

Vidare konstaterar litteraturöversikten i avsnittet om tidigare forskning att Bergman-Rosamond (2020) indikerar att det finns liberala inslag i den svenska feministiska utrikespolitiken. Trots att Bergman-Rosamond (2020) inte genom sin analys ämnar kategorisera vilken typ av feminism som återfinns i den svenska utrikespolitiken bygger ändå denna indikation på den svenska utrikespolitikens *Cosmopolitanism*. I och med att *Cosmopolitanism* är liberal är det rimligt att anta att den svenska utrikespolitiken präglas av just liberal feminism. Det har dock, som tidigare nämnts, ännu inte gjorts en renodlad undersökning om vilken feminism det är som den svenska utrikespolitiken representerar. Även om det finns indikationer på att den svenska utrikespolitiken kan präglas av liberal feminism, finns det anledning att resonera kring hur den inte endast är präglad utav en ensam feministisk inriktning utan att det också finns inslag av alla ovan beskrivna feminismer. I den svenska utrikespolitiken beskrivs exempelvis vikten av intersektionalitet och ett hänsynstagande till flera faktorer till förtryck. Liberal feminism gör inte sådana hänsynstaganden i motsats till exempelvis postkolonial feminism, vilket pekar på att den svenska utrikespolitiken inte enkom präglas av liberal feminism.

5. Metod

Detta avsnitt bygger på mitt tidigare uppsats-PM⁴ där jag beskriver hur föreliggande studie kommer vara beskrivande till sin natur då den ämnar undersöka vilken sorts feminism som återfinns och representeras i den svenska feministiska utrikespolitiken. Studien kommer således inte söka förklaringar till ett specifikt fenomen utan snarare redogöra för hur

⁴ PM3 – Frida Thorsen – Metod och uppsatssamordning SK1313 (2020-10-23).

fenomenet feminism framställs i svenska policydokument. Studien kommer dessutom vara induktiv till sin natur då den ämnar komma fram till slutsatser genom empiriska erfarenheter.

För att kunna besvara studiens frågeställning kommer den att utföras genom en idealtypsanalys kombinerat med Carol Bacchis diskursanalytiska verktyg för policyanalys ”*What’s the problem represented to be*” (förkortat *WPR*) (Bergström & Boréus, 2018:271). Bacchis diskursanalytiska verktyg kommer att ge denna studie ett strukturerat och systematiskt sätt att tillsammans med idealtypsanalys, analysera policydokument rörande den feministiska utrikespolitiken med hjälp av specifika frågor. Idealtypsanalysen är till för att skapa idealtyper av de olika feministiska teorierna utifrån tidigare forskning och teori. För att strukturera analysen används sedan Bacchis diskursanalytiska frågor för att fånga kärnan i de olika feministiska teorierna och för att förklara den inneboende logiken bakom de olika teoriernas antaganden kring vad som är problemet, dess orsak och lösning. Jag är således inte intresserad av att exempelvis analysera vilka grupper som de feministiska inriktningarna fokuserar på utan hur problemet representeras samt hur de ämnar lösas, liksom den feministiska utrikespolitiken ämnar lösa med hjälp av policy (Esaiasson et al. 2017:217).

5.1 WPR

Utöver att systematisera och kategorisera idealtyperna kommer Bacchis diskursanalytiska frågor hjälpa mig identifiera problemrepresentationer i policydokumenten samt i de feministiska inriktningarna. Detta gör Bacchis diskursanalytiska verktyg till en given addering till idealtypsanalys. Bacchis diskursanalytiska ansats WPR ger möjlighet att diskursivt analysera policydokument och dess inneboende logik för att med utgångspunkt i ett poststrukturalistiskt synsätt förstå hur policydokumenten konstruerar eller upprätthåller en viss typ av feminism. WPR är ett verktyg för att kritiskt analysera policydokumentens problematiseringar eller dess representation av vad som är ett problem snarare än problemet i sig (Bacchi, 2009; Bergström & Boréus, 2018:272). Denna analys ämnar således inte analysera problemet som den svenska utrikespolitiken ämnar lösa utan hur den svenska utrikespolitiken framställer problemet, och detta för att komma fram till vilken feministisk ansats det är som återfinns där.

Genom att en diskursanalys som WPR innehåller både ett teoretiskt ramverk samt ett metodologiskt verktyg (Bergström & Boréus, 2018:271), kommer WPR att utgöra just båda i denna studie. Jag kommer därmed använda WPR som ett teoretiskt ramverk i vilket jag utgår från i framställandet av de feministiska idealtyperna men också som analytiskt verktyg där jag

ställer konkreta frågor till mitt empiriska material. Detta för att kunna identifiera undersökningens specifika idealtyper i den svenska utrikespolitiken.

För att kunna genomföra detta erbjuder Carol Bacchis modell ”*What’s the problem represented to be*” ett antal frågeställningar (Esaiasson et al. 2017:217) vilka listas nedan:

1. Vad är det som representeras som ett problem i en specifik policy?
2. Vilka implicita antaganden ligger bakom representationen av 'problemet'?
3. Hur har representationen av 'problemet' kommit till? Hur är orsaken till problemet representerat? Vem eller vad representeras som problemets orsak?
4. Hur är lösningen på problemet representerat? Vilka policyalternativ möjliggörs som en lösning, giver hur problemrepresentationen ser ut?
5. Vad lämnas oproblematiserat i problemrepresentationen? Vilka frågor är tysta? Kan 'problemet' förstås på ett annat sätt?
6. Vilka effekter produceras av denna problemframställning?

Samtliga frågor kommer ej krävas för att strukturera idealtyperna av de olika feministiska inriktningarna i just denna undersökning utan vissa är mer lämpliga för att besvara just denna analys frågeställning (Bergström & Boréus, 2018). De olika feministiska teorierna kommer ha olika svar på frågorna om vad som är problemet samt dess orsak och lösning. Utifrån dessa frågeställningar kan jag således systematisera undersökningens idealtyper för att fånga in hur de svarar på ovanstående frågor. Således kan första frågan inspirera till att konstruera och kategorisera idealtypen av socialistisk feminism efter vad idealtypen i fråga anser vara problemet i kvinnors underordning. Vidare kan fråga nummer tre inspirera till att forma idealtypen kring vad som representeras som problemets orsak medan fråga nummer fyra snarare kan inspirera till att forma idealtypen kring vad som representeras som lösningen till problemet. Fråga fem kan istället inspirera till att forma idealtypen kring vad som lämnas i det tysta hos den specifika feministiska inriktningen. Ett exempel skulle emellertid kunna vara att socialistisk feminism lämnar etnicitet som en bidragande orsak till förtryck i det tysta medan postkolonialistisk feminism gör det motsatta (Kronsell, 2014:7). Det går sedan att jämföra detta med det empiriska material som studien ämnar analysera för att se om dessa idealtypers olika beskrivningar med inspiration av Bacchis frågeställningar återfinns i den feministiska utrikespolitiken. Det går alltså att ställa dessa frågor till både det empiriska materialet för att kunna urskilja vilken feministisk inriktning som döljer sig där och till de olika feministiska teorierna för att kunna systematisera undersökningens idealtyper (Esaiasson et al. 2017:117).

Eftersom hela det diskursanalytiska verktyget WPR är väldigt omfattande och heller inte helt av relevans för undersökningen krävs det därför en viss avgränsning. Undersökningen och analysen kommer därför fokusera på några av de frågor som WPR ovan erbjuder. Mer specifikt kommer fyra frågor att användas både i analysen av policydokument och som inspiration i formandet av det idealtypsanalytiska verktyget. För att effektivt kunna undersöka vilken feminism det är som återfinns i den feministiska utrikespolitiken kommer analysen således fokusera på de frågor som berör just problemrepresentation, orsak samt lösning. Nedan presenteras därför de tre frågor utav Bacchis sex ovanstående som denna analys ämnar fokusera på.

1. Vad representeras som ett problem i Sveriges feministiska utrikespolitik och hur representeras det?
2. Hur är orsaken till problemet representerat samt vad lämnas oproblematiserat och i det tysta i problemrepresentationen?
3. Hur är lösningen på problemet representerat samt vilka policyalternativ möjliggörs som en lösning, givet hur problemrepresentationen ser ut?

Dessa valda och något modifierade diskursanalytiska frågor kommer hjälpa till att identifiera problemframställningar och problemrepresentationer i de valda policydokumenten. Det kommer dock att krävas en noggrann undersökning och därmed en noggrann läsning av de policydokument som analysen berör för att kunna identifiera det som undersökningens frågeställning ämnar identifiera. Detta är något som dessutom krävs för att effektivt och med god validitet kunna genomföra en diskursanalys (Esaiasson et al. 2017:211).

5.2 Idealtypsanalys

Idealtypsanalys är ett sätt att ur ett empiriskt material kategorisera idéer genom att relatera dem till på förhand konstruerade *idealtyper*. Här kan man samla ett antal typiska egenskaper och kännetecken för ett visst fenomen och skapa en idealtyp för att sedan jämföra med det empiriska materialet. Genom att göra detta kan man isolera de aspekter av ett fenomen som är mest relevant för det problem man vill undersöka (Bergström & Boréus, 2018:148). Utifrån detta kan jag i denna analys jämföra och relatera de aspekter av feminism som framkommer i mitt empiriska material med idealtyperna av de olika sorters feministiska inriktningar som finns (ibid:149). Eftersom det är idéer om vad som är problemet och vilka orsaker och lösningar dessa är förknippade med som är grunden till denna undersökning kommer idealtypsanalys appliceras som ett analytiskt ramverk. Genom att göra så kommer jag kunna

klargöra bakomliggande tankestrukturer och kategorisera idéer som är förknippade med de olika feministiska teorierna (Bergström & Boréus, 2018:147-48). Denna undersökning är således baserad på de olika teorierna och idéerna inom feministisk teori om hur problemet kring könsordningen och dess orsak samt lösning representeras. Idealtyper ska ej förstås som en modell som beskriver verkligheten utan snarare en modell som kan analytiskt renodla ett fenomen, eller i detta fall en teori. Det kan således användas för att jämföra och kategorisera dessa fenomen, eller teoriers, idéer om verkligheten, eller i detta fall, problemet (Bergström & Boréus, 2018:148; Esaiasson et al. 2012:139).

I formuleringen av idealtyperna har tidigare forskning och erkänd litteratur om varje feministisk teori och inriktning använts. Mer specifikt har den litteratur som presenterats i analysens teoridel varit utgångspunkten i formandet av de idealtyperna. Varje idealtyp kommer nu kategoriseras och formuleras med utgångspunkt ur denna tidigare forskning. Idealtyperna kommer också formuleras med inspiration av Bacchis frågeställningar kring vad de feministiska teorierna erbjuder, detta för att kunna förstå och analysera hur policydokument rörande den feministiska utrikespolitiken konstruerar och upprätthåller en viss typ av feminism.

Tabell 1. Idealtyper

Idealtyper	Vad representeras som ett problem?	Hur är orsaken till problemet representerat och vad lämnas i det tysta?	Vilka lösningar framställs i problemframställningen?
Idealtyp 1: Liberal feminism	Ojämlighet mellan könen skapar våld och konflikt inom och mellan stater. Kvinnans status i samhället påverkar fredssituationen i en stat och i den globala världsordningen.	Orsaker till problemet handlar om lagar och institutioner som förhindrar kvinnligt deltagande. Barriärer för kvinnor i maktposition. Andra orsaker till förtryck (klass, etnicitet etc.) lämnas i det tysta.	Könsskillnader samt krig och konflikt kan lösas med fler kvinnor i maktpositioner. Förändring av lagar och institutioner som förhindrar kvinnligt deltagande kommer förändra den ojämlika maktfördelningen.
Idealtyp 2: Socialistisk feminism	Klasskillnader och systematiskt förtryck av kvinnan genom staten men också av mannen. Kvinnan blir egendom i en sexuell fördelning av arbete - barnuppfostran och sexuella tjänster.	Problemets orsak är systematiskt förtryck av kvinnan från den förtryckande klassen/mannen/kapitalismen. Etnicitet, sexualitet och könsidentitet lämnas i det tysta som orsak till förtryck.	Det kapitalistiska systemet gynnas av kvinnans obetalda arbete i den privata sfären. Problemet kan delvis lösas av ett upphörande klassamhälle och den sexuella arbetsfördelningen.
Idealtyp 3: Postmodern feminism	Kvinnan tvingas att vara sitt kön av samhället och den sociala och kulturella kontexten hon lever i. En påtvingad identitet av femininitet vilken är byggd på en normativ heterosexualitet.	Språket skapar en bild av kvinnan som passivt offer till våld. Könsmaktsordningen och förtryck konstrueras och upprätthålls genom språket. Hur språket konstruerar intersektionalitet i förtryck lämnas i det tysta.	Finns ingen objektiv sanning kring vad som är lösningen eller orsaken till könsmaktsordningen. Det handlar om hur den internationella politiken väljer att genom språket diskursivt skapa en bild av könet.
Idealtyp 4: Postkolonial feminism	Eurocentrisk världsbild i tidigare feministiska teorier blundar för vita kvinnors makt över icke-vita. Etnicitet och sexualitet påverkar könsmaktsordningen. Icke-vita kvinnor framställs genom språket som något att beskydda.	Icke-vita kvinnor framställs som offer som behöver beskyddas av vita män från icke-vita män vilket rättfärdigar våld och resulterar i konflikt. Konstruktionen av den svarta kvinnan som förtryckt begränsar bilden av vad som är kvinnoförtryck till den västerländska kvinnans bild av vad som är ett problem.	Kvinnor i olika kontexter behöver själva definiera vad som är förtryck istället för ett fokus på den västerländska idén. Den eurocentriska världsbilden behöver belysas för att framhålla det historiska men också den nutida förhållningen till den icke-vita kvinnan och hennes erfarenheter.

5.3 Validitet

Att ovanstående instrument förmår att identifiera en viss typ av feminism i den svenska feministiska utrikespolitiken är av största vikt. Om instrumentet inte förmår fånga den feminism som återfinns i policyn skulle det kunna innebära vissa interna validitetsproblem. Det som talar för en god intern validitet är dock att Bacchis frågor är skapade för att analysera policy, men en förutsättning är också en noggrann läsning av de feministiska teorierna i formandet av idealtyperna.

Vidare kan det också finnas hot mot den externa validiteten. Det är därför av vikt att resonera kring hur undersökningens resultat faktiskt kan relateras till verkligheten. Det är viktigt att ha i åtanke att analysen utgår från policydokument vilket inte alltid kan spegla den faktiska implementeringen av utrikespolitiken. För att undersöka detta krävs en annan analys av den praktiska implementeringen av den feministiska utrikespolitiken och hur väl den stämmer överens med uppsatsens idealtyper. Föreliggande studie kan således endast analysera det textuella framställandet av den feministiska utrikespolitiken. Viktigt att nämna är dock att olika sätt att representera problem kommer att få olika effekter och genom att analysera problemrepresentationer kan man komma åt kopplingen mellan diskurs och konkreta effekter (Bergström & Boréus, 2018:272). Diskurser är således inte bara ord och tal utan något som konkret påverkar människors liv vilket gör studien högst relevant trots att den endast fokuserar på ett textuellt framställande (ibid:275).

5.4 Material

Det empiriska primärmaterial som studien centralt ämnar fokusera är dokument framtagna av Sveriges regering som redogör för Sveriges feministiska utrikespolitik. Mer specifikt kommer studiens primärmaterial utgöras av policydokumenten *Regeringens skrivelse om Sveriges feministiska utrikespolitik*, *Utrikesförvaltningens handlingsplan för feministisk utrikespolitik 2019–2022 med inriktning och åtgärder för år 2020* samt *Handbok – Sveriges feministiska utrikespolitik*. Varför fokus ligger på dessa dokument är främst för att Sveriges feministiska utrikespolitik inte varit i stånd mer än 5 år vilket gör att det finns en begränsning i hur många officiella dokument det finns som berör ämnet. Samtidigt är det viktigt att förstå att en sådan avgränsning är nödvändig då studien ämnar identifiera vilken feminism som Sveriges regering väljer att representera just nu. Hur man diskursivt framställer olika ting kan ständigt förändras vilket gör att dessa dokument inte nödvändigtvis är av relevans om 5 år igen. Dock är det av

vikt att framhålla att dessa dokument är det senaste Sveriges regering har publicerat om ämnet vid tidpunkten som denna studie genomförs.

I *Regeringens skrivelse om Sveriges feministiska utrikespolitik* (2019) redogör den svenska regeringen för Sveriges feministiska utrikespolitik. Den redogör explicit för bakgrunden till den feministiska utrikespolitiken men också för de verktyg som används, samt ger exempel på bidragna framgångar. Vidare beskriver den framtida ambitioner och prioriteringar för den feministiska utrikespolitiken för ett fortsatt arbete mot global jämställdhet. Allt detta sammantaget gör att *Regeringens skrivelse om Sveriges feministiska utrikespolitik* är ett högst relevant policydokument att analysera i denna undersökning då detta är ett av de mest centrala dokument som berör temat. Vidare bör därför ett sådant primärmaterial innehålla det som krävs för att kunna besvara undersökningens frågeställning om vilken feminism som representeras i den feministiska utrikespolitiken.

Utrikesförvaltningens handlingsplan för feministisk utrikespolitik 2019-2022 med inriktning och åtgärder för år 2020 är en handlingsplan som berör riktningen för arbetet med den feministiska utrikespolitiken under nuvarande mandatperiod med fokus på år 2020. Där beskrivs hur de första fem åren med en feministisk utrikespolitik har varit framgångsrika men att man nu ämnar bygga vidare på dessa resultat och erfarenheter, detta för att nå alla mål som den feministiska utrikespolitiken ska lösa. Allt detta sammantaget gör även detta dokument högst relevant i denna undersökning.

Handbok – Sveriges feministiska utrikespolitik är en handbok som ämnar vara ett stöd i det internationella arbetet för jämställdhet som den feministiska utrikespolitiken innebär. Regeringskansliet skriver själva hur den innehåller metoder och erfarenheter som kan vara av värde för det kommande arbetet för jämställdhet av utrikesförvaltningen internationellt. Framförallt beskriver handboken den feministiska utrikespolitikens bakgrund och hur och varför den tog fart men också det praktiska genomförandet av utrikespolitiken. Detta sammantaget gör att detta policydokument är av hög relevans i kommande analys. Viktigt blir den framförallt i analysens tredje fråga vilken berör eventuella lösningar på den problemrepresentation som regeringen framställer och detta på grund av policydokumentets fokus på det praktiska arbetet.

6. Analys och resultat

Detta avsnitt ämnar fokusera på den analys som gjorts över de tre officiella dokumenten gällande Sveriges feministiska utrikespolitik. Analysen och dess resultat kommer att presenteras utifrån Bacchis diskursanalytiska frågor. Fokus har, som nämnts i metodavsnittet, legat på tre av Bacchis diskursanalytiska frågor vilka ännu en gång visas nedan.

1. Vad representeras som ett problem i Sveriges feministiska utrikespolitik och hur representeras det?
2. Hur är orsaken till problemet representerat samt vad lämnas oproblematiserat och i det tysta i problemrepresentationen?
3. Hur är lösningen på problemet representerat samt vilka policyalternativ möjliggörs som en lösning, givet hur problemrepresentationen ser ut?

1. Vad representeras som ett problem i Sveriges feministiska utrikespolitik och hur representeras det?

Till att börja med riktas analysens fokus till ovanstående fråga. Denna fråga ämnar belysa problemframställningen i den svenska utrikespolitikens två policydokument som presenterats i materialbeskrivningen. Genom att ställa denna fråga till *Regeringens skrivelse om Sveriges feministiska utrikespolitik* går det att se att det första som representeras som ett problem är hur fred, säkerhet och utveckling är ouppnåbart om kvinnor fortsätter att diskrimineras och exkluderas:

”Sveriges feministiska utrikespolitik bygger på övertygelsen om att hållbar fred, säkerhet och utveckling aldrig kan uppnås om halva världens befolkning exkluderas och är ett svar på den diskriminering och systematiska underordning som fortsatt präglar vardagen för otaliga kvinnor och flickor världen över.” – Regeringen (2019:4).

Detta sätt att ställa ett likhetstecken mellan kvinnors ställning i samhället och fredsförhållandena i den globala världsordningen liknar den liberala feminismens vis att framställa sin problemrepresentation. Detta syns i studiens idealtypsanalytiska verktyg första kolumn vilken beskriver hur den liberala feminismen menar att ojämlikhet mellan könen skapar våld och konflikt men också hur kvinnans status i samhället påverkar fredssituationen. Det går också att konstatera att den problemframställningen som regeringen väljer att representera i de berörda dokumenten främst liknar den liberala feminismen. Det går därför att se att den svenska feministiska utrikespolitiken domineras av liberal feministiska inslag i

sitt sätt att framställa kvinnoförtryck och de problem som tillkommer. Utöver detta finns det dock spår av de andra feministiska teorierna identifierade i idealtypsschemat. Exempel på detta är framförallt socialistisk feminism men det finns också möjliga inslag av postkolonial feminism. Socialistisk feminism går ut på att urskilja i hur regeringen väljer att lägga vikt vid kvinnors obetalda arbete i hemmet som ett hinder för dess ekonomiska utveckling.

Exempelvis skriver regeringen i *Regeringens skrivelse om Sveriges feministiska utrikespolitik* (2019):

”... kvinnor och flickor utför huvuddelen av det obetalda hem- och omsorgsarbetet. Kvinnors löner är generellt sett också lägre än mäns. På samma sätt har äldre kvinnor ofta en sämre ekonomisk situation än män och är mer beroende av anhöriga för sitt livsuppehälle.” – Regeringen (2019:5).

Genom att skriva om och därmed lägga vikt vid hur kvinnor utför den största delen av det obetalda arbetet i hemmet närmar sig den feministiska utrikespolitiken den socialistiska feminismens problemrepresentation. Detta syns även mer konkret i studiens idealtypsanalytiska verktygs andra idealtyp vilken berör socialistisk feminism. Där kan man se hur dess problemrepresentation liknar citatet ovan i det att problemrepresentationen fokuserar på hur kvinnan blir offer för en sexuell arbetsfördelning genom sitt arbete i hemmet och barnuppfostran. Vidare nämner skrivelsen även hur kvinnors löner generellt sett är lägre än mäns samt hur deras sämre ekonomiska situation gör kvinnan beroende av andra för ett fullständigt liv, vilket också är av stor vikt för den socialistiska feminismen. Den socialistiska feminismen talar i termer av hur både mannen och staten förtrycker kvinnan vilket Sveriges regering här reproducerar genom att skriva om hur kvinnors ekonomiska situation påverkar deras livsuppehälle. Den socialistiska feminismen skulle således hävda att detta är ett resultat av systematiskt förtryck vilket återigen kan åter ses i den andra idealtypens första kolumn.

Genom hur fokus också riktas kring hur kvinnors förtryck generellt inte endast är en följd av kön finns det också inslag av postkolonial feminism i den svenska utrikespolitiken. Här skriver bland annat regeringen i *Regeringens skrivelse om Sveriges feministiska utrikespolitik* (2019) att:

”De redan ojämlika förhållandena riskerar dessutom att förstärkas av andra faktorer och diskrimineringsgrunder än kön och ålder vilket ofta kan bidra till en förstärkt utsatthet” – Regeringen (2019:5).

Genom ett fokus på andra faktorer utom kön visar den svenska utrikespolitiken en medvetenhet om att kvinnor inte alltid lever under förtryck endast som en följd av att de är

kvinnor, utan att faktorer och egenskaper som etnicitet, sexuell läggning etc. också påverkar graden av förtryck. Detta något intersektionella tankesätt skulle kunna gå i linje med den fjärde idealtypen vilken redogör för postkolonial feminism. Den postkoloniala feminismen är här ensam om att belysa etnicitet som en faktor till förtryck och därmed även belysa skillnaden i maktordningen mellan vita och icke-vita kvinnor. Här väljer dock regeringen att inte belysa denna maktordning mellan kön och etnicitet utan istället möjligen, enligt postkolonial feminism, att upprätthålla en eurocentrisk världsbild.

Utöver detta är problemrepresentationen i Sveriges feministiska utrikespolitik dock dominerat av liberal-feministiska inslag. Framförallt syns detta i regeringens fokus på kvinnors icke politiska- samt ekonomiska deltagande. Några exempel på detta i *Regeringens skrivelse om Sveriges feministiska utrikespolitik* (2019) är:

”Den fortsatta ojämställdheten i världen bekräftas av flera studier. Enligt till exempel World Economic Forums Global Gender Gap Report (2018) kommer det att dröja 107 år innan jämställdhet nås på det politiska området, medan det väntas ta 202 år för kvinnor att uppnå samma deltagande och möjligheter som män på det ekonomiska området.” – Regeringen (2019:5).

”Många kvinnor och flickor diskrimineras också vad gäller politiskt deltagande, samhällsinflytande och tillgång till lönearbete och livslång utbildning av god kvalitet.” – Regeringen (2019:6).

”Världens kvinnor är underrepresenterade på många plan – som valdeltagare, som aktiva i politiska processer och medborgerligt deltagande mellan valen, som politiker, som domare, som ledare i organisationer, näringslivet och den akademiska världen m.m.” – Regeringen (2019:11).

Det är således ett stort fokus på kvinnors icke politiska deltagande vilket gör att genom att representera och lägga fokus vid detta som ett problem närmar sig regeringen återigen den liberala feminismen. Att kvinnor förhindras till politiskt, men även ekonomiskt deltagande är precis i linje med den liberala feminismens problemrepresentation. Politisk deltagande och inflytande verkar dessutom enligt dessa citat, men också av det faktum att det är en av de sex fokusområdena i den svenska utrikespolitiken, vara av största vikt. Man väljer således att lägga stor vikt vid kvinnors rationalitet och därmed rätt till egenmakt vilket visar på att regeringen flertalet gånger väljer att representera en liberal feministisk problemrepresentation. Detta både i löpande text i *Regeringens skrivelse om Sveriges feministiska utrikespolitik*, och som tidigare nämnts, i de sex fokusområdena i den svenska utrikespolitiken (Regeringen, 2019:9).

Utifrån detta blir det också relevant att framhålla utrikespolitikens fokus på hur möjligheten till ekonomiskt deltagande också påverkar kvinnors generella politiska deltagande. Tydligt blir detta i *Regeringens skrivelse om Sveriges feministiska utrikespolitik* (2019):

”Den ekonomiska ojämställdheten begränsar i sin tur kvinnors och flickors möjligheter att engagera sig politiskt, ta sig ur missförhållanden och påverka beslut som berör dem. Att kvinnor inte uppnår sin fulla ekonomiska potential har också betydande negativa effekter för den globala ekonomin.” – Regeringen (2019:12).

Genom ett sådant antagande om att ekonomisk frihet skulle bemyndiga kvinnor och därmed leda till jämställdhet mellan könen representerar och reproducerar den svenska utrikespolitiken ett tydligt liberal feministiskt synsätt på jämställdhet. Detta blir tydligt i hur fokus ligger på kvinnor frigörelse på det ekonomiska och politiska planet. Här blir det också tydligt att ett förhindrat politiskt och ekonomiskt deltagande, och mer specifikt de lagar och regler som förhindrar detta i sig är representerat som ett problem, men även som orsaken till problemet, dvs. kvinnligt förtryck. Det är ett således ett fokus på de lagar och regler som skapar problemet och hur det representeras som leder oss in till nästa fråga.

2. Hur är orsaken till problemet representerat samt vad lämnas oproblematiserat och i det tysta i problemrepresentationen?

Genom att ställa denna fråga till analysens policydokument går det att identifiera vilka orsaker till problemet som Sveriges regering väljer att representera men också vem eller vad som är problemets orsak. Vidare går det också att identifiera vad som lämnas oproblematiserat, eller i det tysta, i problemrepresentationen. Mer specifikt går det att fastställa vilka frågor som inte tas upp och vad som utelämnas. Till att börja med kan man se hur fokus främst ligger på hur lagar och regler förhindrar kvinnligt deltagande. Genom ett fokus på just lagar och regler närmar sig utrikespolitiken åter igen den liberala feminismens representation av problemets orsak vilken också handlar om lagstiftningar. Mer specifikt handlar det om hur lagstiftningar och institutioner är ett hinder för kvinnligt deltagande och därför jämställdhet mellan könen. Detta går att återse i kolumn två för den första idealtypen i det idealtypsanalytiska verktyget men det går också att återse i *Regeringens skrivelse om Sveriges feministiska utrikespolitik* (2019) där regeringen skriver:

”Dessutom ser lagstiftningen olika ut för kvinnor och män i flera länder.” – Regeringen (2019:5).

Regeringen skriver även att:

”Ett grundläggande hinder för avgörande framsteg på jämställdhetsområdet är den diskriminerande lagstiftning som fortsatt råder i många länder och som innebär att kvinnor och flickor inte har samma rättigheter som män och pojkar...” – Regeringen (2019:5-6).

Det är således olika diskriminerande lagstiftningar som återkommer i problemrepresentationens framställande av orsak vilket gör att det även här går att identifiera ett fokus på just liberal feminism. Det är tydligt hur regeringen närmar sig liberal feminism i hur man framhåller barriärer som undergräver kvinnors möjlighet till politiskt deltagande och förändring och hur det därför också undergräver kvinnors och flickors makt. Detta syns återigen tydligt i *Regeringens skrivelse om Sveriges feministiska utrikespolitik* (2019) där regeringen skriver:

”Denna trend sammanfaller med, och är ibland direkt kopplad till, ett krympande demokratiskt utrymme som ofta bidrar till att undergräva kvinnors och flickors egenmakt och aktörskap samt kvinnorrättsorganisationers och andra civilsamhällesorganisationers möjligheter att verka och bidra till ansvarsutkrävande och samhällsutveckling.” – Regeringen (2019:5).

Analysen visar dock att den svenska utrikespolitiken i motsats till den liberala feminismen inte lämnar andra faktorer och orsaker till förtryck i det tysta. I den andra kolumnen i den första idealtypen framgår det hur liberal feminism väljer att inte representera etnicitet, klass och andra egenskaper som en eventuell orsak till förtryck. Regeringen väljer i motsats till detta att framhålla hur etnicitet, sexualitet, ålder, religion och könsöverskridande identitet kan påverka individens livsvillkor och politiska inflytande (Regeringen, 2019:7). Detta visar att regeringen har ett något mer intersektionellt perspektiv, både i sin problemrepresentation samt orsaksrepresentation än vad den liberala feminismen har. Det finns också ett fokus på kvinnor och flickor i konflikttrabbade länder och deras egna upplevelser och erfarenheter gällande förtryck. Regeringen väljer här att trycka på hur kvinnor är mer benägna att drabbas av förtryck när faktorer som krig, konflikt och katastrofer tillkommer. Detta gör att regeringen närmar sig ett postkolonialt perspektiv genom att framhålla att de erfarenheter som kvinnor i liberala demokratiska länder har av förtryck inte är applicerbart på hela det kvinnliga könet. Att tala om hur strukturell underordning förvärras och hur kvinnor drabbas hårdare av fattigdom och annat gör att det inte bara är ett intersektionellt perspektiv som appliceras utan att man gör ett närmande till den postkoloniala feminismen vilket syns i citatet nedan tagit ur *Regeringens skrivelse om Sveriges feministiska utrikespolitik* (2019):

”Strukturell underordning och marginalisering ökar ofta när andra faktorer tillkommer och utmaningar förvärras. Exempel på det är att kvinnor och flickor ofta drabbas särskilt hårt av fattigdom, klimatförändringar, ökat tryck på markanvändning, konkurrens om naturresurser och utdragna konfliktsituationer.” – Regeringen (2019:6).

Det ska dock belysas att den postkoloniala feminismen även belyser hur det finns tendenser att genom språket skapa en offerroll för kvinnan i tredje världen och hur detta i sig kan leda till mer konflikt och förtryck vilket regeringen ej väljer att ta hänsyn till i sin problemrepresentation. Detta gör att det går att se intersektionella tendenser i den svenska utrikespolitiken men inte ett renodlat postkolonialt feministiskt perspektiv. Vidare går det också att identifiera andra typer av feminismer i den svenska utrikespolitiken än liberal feminism vilket bland annat går att se i nedanstående citat ur *Regeringens skrivelse om Sveriges feministiska utrikespolitik* (2019):

”Över hela världen präglas samhällen dessutom av stereotypa könsroller som missgynnar såväl kvinnor och flickor som män och pojkar och som upprätthåller könsdiskriminerande beteenden.” – Regeringen (2019:6).

Detta citat närmar sig den postmoderna feminismen genom att tala om hur stereotypa könsroller påverkar könsmaktsordningen. Det ska dock belysas hur de inte direkt talar om språket och dess inverkan på könsmaktsordningen, vilket gör att en direkt postmodern feminism inte går att identifiera. Slutligen är det, trots ett visst intersektionellt perspektiv och hänsynstagande till könsroller i presentationen av problemets orsak, en liberal feminism som återkommer igen och igen. Det är den strukturella underordningen genom lagar och institutioner som regeringen väljer att framhålla som den främsta orsaken till kvinnligt förtryck och kvinnors frånvaro i det politiska rummet, vilket gör det tydligt att det är den liberala feminismen som den svenska feministiska utrikespolitiken väljer att representera även i orsaksformuleringen.

3. Hur är lösningen på problemet representerat samt vilka policyalternativ möjliggörs som en lösning, givet hur problemrepresentationen ser ut?

Utifrån denna fråga och genom att den ställs till analysens policydokument går det att identifiera och förstå hur den svenska utrikespolitiken väljer att representera en lösning till ojämställdhet mellan könen. Här är dock den feministiska utrikespolitiken och dess policydokument en viss lösning i sig men på grund av detta är det av stor vikt att undersöka hur dessa dokument väljer att prioritera och framhålla särskilda policyalternativ för att kunna

jämföra med de lösningar som de olika feministiska teorierna erbjuder. Genom att ställa denna fråga till de olika policydokumenten går det återigen att se en tendens till liberal feminism. Detta är särskilt tydligt genom hur regeringen väljer att framhålla jämställdhet som en lösning på krig och konflikt. Regeringen väljer att ge jämställdhet ett egenvärde i form av att det inte bara är ett mål vilket den svenska feministiska utrikespolitiken ska lösa utan en lösning på globala problem i sig. Detta presenterar och reproducerar regeringen redan på sida tre i *Utrikesförvaltningens handlingsplan för feministisk utrikespolitik 2019-2022 med inriktning och åtgärder för år 2020* där de skriver att:

”Jämställdhet är en målsättning i sig, men också en förutsättning för att nå regeringens utrikespolitiska mål om fred, säkerhet och hållbar utveckling.” – Regeringen (2020:3).

Här skriver regeringen, precis i linje med liberala feminismen, att den främsta lösningen till fred, säkerhet och hållbar utveckling är jämställdhet mellan könen. Jämställdhet är alltså inte endast en målsättning i sig och därför inte endast en lösning på kvinnligt förtryck utan också ett måste för att förhindra konflikt. Som nämnt tidigare i analysen är därför inte kvinnligt förtryck i sig och dess implikationer för kvinnor världen över den enda problemrepresentationen utan således också generell fred och säkerhet. Precis som den liberala feminismen framhåller är det därför fokus på ojämlikhet som en bidragande katalysator till krig och konflikt som här också gör jämställdhet till en lösning till inte bara ojämställdhet utan till osäkerhet i den globala världsordningen. Att liberal feminism är det som presenteras och reproduceras i den svenska utrikespolitikens lösningar på ojämställdhet mellan könen verkar vara ett faktum vilket nedanstående citat också visar. Här skriver regeringen återigen i *Regeringens skrivelse om Sveriges feministiska utrikespolitik* (2019), likt tidigare citat, att jämställdhet och respekt för mänskliga rättigheter är en ren förutsättning för att en global fred och säkerhet ska kunna uppnås:

”Jämställdhet och respekt för folkrätten, inklusive de mänskliga rättigheterna och den internationella humanitära rätten, är grundläggande förutsättningar för långsiktigt hållbar fred och säkerhet.”- Regeringen (2019:13).

Dock är den liberala feminismen tydlig även i hur Regeringen väljer att återigen framhålla kvinnligt politiskt deltagande som en lösning:

”Sveriges feministiska utrikespolitik är därför att arbetet för hållbar fred och säkerhet ska vara representativt och inkluderande.” – Regeringen (2019:13).

”Att få in fler kvinnor i affärsvärlden och i handel är sund ekonomisk politik. Jämställdhet bidrar till tillväxt i alla länder, oavsett utvecklingsnivå.” - Ann Linde i Handbok - Sveriges feministiska utrikespolitik (2018:13).

Liberal feminism förespråkar och betonar betydelsen av kvinnligt politiskt deltagande för en fredlig värld, men också en värld av hållbar utveckling. Men den liberala feminismen förespråkar också lagar och regler som möjliggör detta som en lösning, både på ojämställdheten och frånvaron av kvinnor i det politiska rummet. Genom ovanstående citat, vilka båda fokuserar på och betonar betydelsen av kvinnlig närvaro i politiken och ekonomin för en fungerande världsordning, kan vi se att de lösningar som den svenska utrikespolitiken förespråkar är starkt präglade av liberal feminism. Däremot går det också att se influenser av andra feministiska inriktningar vilka också, förutom kvinnlig närvaro och lagar och institutioner, fokuserar på betydelsen av språkets och samhällets roll i skapandet av toxisk maskulinitet och dess påverkan på jämställdhet mellan könen. Det finns således även vissa influenser av postmodern feminism vilket nedanstående citat ur *Regeringens skrivelse om Sveriges feministiska utrikespolitik* (2019) visar:

”För att förebygga våld är det bland annat viktigt att motverka negativa och könsstereotypa normer och attityder, inte minst destruktiva maskulinitetsnormer, attityder och beteenden.” – Regeringen (2019:10).

Den postmoderna feminismen har, som visas i det idealtypsanalytiska verktygets fjärde idealtyp, ingen given lösning till kvinnoförtryck och ojämställdhet. Däremot fokuserar den postmoderna feministiska teorin på hur porträtterandet av könen påverkar könen status i förhållande till varandra. Detta gör att citatet ovan närmar sig en postmodern feminism i det att regeringen väljer att fokusera på hur könsstereotypiska normer påverkar kvinnors status i samhället. Genom att därmed förebygga negativa normer kring kön som exempelvis toxisk maskulinitet, kan sexuellt- och könat våld i konflikter men också i kvinnors vardagliga miljö, möjligen minska. Vidare presenterar den svenska utrikespolitiken återigen betydelsen av ett intersektionellt perspektiv även gällande lösningar, vilket gör att det går att se glimtar av andra feministiska perspektiv än den liberala feminismen. I *Utrikesförvaltningens handlingsplan för feministisk utrikespolitik 2019-2022 med inriktning och åtgärder för år 2020* väljer regeringen att belysa de som drabbas hårdast av ojämställdhet och dess konsekvenser:

”Centralt är att framhålla individen som rättighetsbärare, motverka diskriminerande lagstiftning och beteenden och nå de människor som är hårdast drabbade av ojämställdhet bland annat genom att inta ett intersektionellt perspektiv.” – Regeringskansliet (2020:5).

Det går således att identifiera vissa influenser från mer kritiska feministiska perspektiv som postmodern och postkolonial feminism i det att fokus inte endast läggs på den praktiska delen gällande lagstiftning och institutioner. Men trots ett visst fokus på intersektionalitet, kvinnors rätt till sina egna kroppar och samhällets roll i skapandet av kvinnors och mäns roller råder det inget tvivel om att det största fokuset, även när det kommer till de lösningar som den svenska utrikespolitiken presenterar, präglas av liberal feminism. Sammanfattningsvis dominerar den svenska utrikespolitikens problemrepresentation av liberal feminism med ett visst inslag av andra feminismer. Nedan visas en sammanfattning av den svenska utrikespolitiken i en matris likt idealtypsanalysen gjord över de feministiska inriktningarna.

Tabell 2. Sammanställning av resultat

Idealtyper	Vad representeras som ett problem?	Hur är orsaken till problemet representerat och vad lämnas i det tysta?	Vilka lösningar framställs i problemframställningen?
Idealtyp 1: Liberal feminism	Problemrepresentationen domineras av liberal feminism då problemrepresentationen till stor del handlar om de hinder som förhindrar kvinnors politiska deltagande.	Orsaksrepresentationen domineras av liberal feminism då den till största del handlar om de lagar och institutioner som förhindrar kvinnligt deltagande. De lämnar också språket och dess roll i kvinnors förtryck i det tysta.	Lösningarna som framställs i problemrepresentationen domineras av liberal feminism då de handlar om hur könsskillnader samt krig och konflikt kan lösas med fler kvinnor i maktpositioner. Fokus på förändring av lagar och institutioner som förhindrar kvinnligt deltagande.
Idealtyp 2: Socialistisk feminism	Inslag av socialistisk feminism genom ett fokus på kvinnors obetalda arbete i hemmet.	Socialistisk feminism återfinns inte i orsaksrepresentationen.	Socialistisk feminism återfinns inte i presentationen av problemrepresentationens lösningar.
Idealtyp 3: Postmodern feminism	Postmodern feminism återfinns inte i problemrepresentationen.	Finns närmanden till postmodern feminism genom visst fokus på hur samhällen präglade av stereotypa könsroller orsakar könat våld.	Finns närmanden till postmodern feminism genom ett visst fokus i motverkan av könsstereotypa normer för att förhindra och förebygga våld.
Idealtyp 4: Postkolonial feminism	Ett närmande till postkolonial feminism görs genom ett intersektionellt perspektiv där fokus också läggs på etnicitet, ålder och sexuell läggning.	Finns närmanden till postkolonial feminism genom hänsynstagande till att etnicitet, ålder, sexuell läggning etc. förutom kön också är orsaker till förtryck.	Postkolonial feminism återfinns inte i presentationen av problemrepresentationens lösningar.

7. Slutsats och diskussion

Ovanstående analys visar att det främst är liberal feminism som den svenska feministiska utrikespolitiken representerar. Analysen har genomförts med hjälp av idealtypsanalys av de olika feministiska teorierna samt genom att ställa tre av Bacchis diskursanalytiska frågor till de tre valda policydokumenten rörande Sveriges feministiska utrikespolitik. Denna studie har därmed bidragit med en unik förståelse över vilken feminism det är som återfinns, representeras och reproduceras av den svenska utrikespolitiken eftersom en sådan analys inte tidigare gjorts på den svenska feministiska utrikespolitiken.

Analysen ovan visar dock att det inte är liberal feminism ensam som utgör vilken feminism det är som den svenska utrikespolitiken representerar utan att den görs sällskap av andra feminismer. Bland annat går det att konstatera att det finns tecken på socialistisk feminism och möjligen inslag av postkolonial feminism i den svenska feministiska utrikespolitikens problemrepresentation. Dock dominerar det som utrikespolitiken formulerar som det största problemet av liberal feminism, vilket syns genom ett stort fokus på kvinnors frånvaro i politiska sammanhang. Varför det inte går att hitta ett renodlat postkolonialt feministiskt perspektiv beror på att den svenska utrikespolitiken inte fullt ut tar hänsyn till svarta kvinnors egna upplevelser och erfarenheter. Den svenska utrikespolitiken riskerar således att reproducera vad den postkoloniala feminismen kritiserar, nämligen att formulera och framställa svarta kvinnor och 'kvinnor från tredje världen' som offer (Kinsella, 2014; Mohanty, 1988). Det finns således aspekter som lämnas oproblematiserade samt i det tysta i den svenska feministiska utrikespolitiken. Detta syns då det inte heller går att hitta ett renodlat postmodernt feministiskt perspektiv i vilket den svenska utrikespolitiken således skulle tala om språkets roll i hur man framställer kvinnan. Den svenska utrikespolitikens olika policydokument blir istället här en del av språket i vilket den postmoderna feminismen kritiserar.

Genom hur kvinnan porträtteras i de valda policydokumenten skapar och reproducerar också den svenska regeringen till viss del den ojämställdhet de också vill lösa. Den verklighet som regeringen väljer att beskriva genom sina policydokument konstruerar också den verklighet som vi upplever. Det handlar alltså om att den svenska regeringen är med och konstruerar och formar den verklighet vi lever i genom hur de genom språket i sina policydokument beskriver den (Bergström & Boréus, 2018:255). Det blir nämligen dessa policydokument som

bestämmer hur dessa problem ska problematiseras och hanteras. Att diskutera och kritisera dessa dokument blir av särskild hög relevans då den svenska utrikespolitiken också beskrivs som normdriven men också som en agendasättare som ska förändra den internationella politiken (Aggestam & Bergman-Rosamond, 2016).

Eftersom Sverige genom sin utrikespolitik fungerar som en agendasättare (Bergman-Rosamond, 2016) är det också av betydelse att det är just liberal feminism som Sverige representerar. Det blir av betydelse för de kvinnor som hamnar på den mottagande änden av utrikespolitiken då det inte alltid går att minimera kvinnors upplevelser av förtryck till ett resultat av endast kön. Att implementera en liberal feminism i sin utrikespolitik skulle kunna riskera just detta. Till skillnad från den kanadensiska utrikespolitiken antar den svenska utrikespolitiken inte enbart ett liberal-feministiskt perspektiv utan den antar även delvis ett intersektionellt perspektiv. Detta skulle möjligen kunna bero på att västerländska stater som Sverige och Kanadas inrikespolitiska normer även penetrerar dess utrikespolitik. Detta betyder således att samma ideologi, eller tankeströmningar som impregnerar samhällslivet, dvs. liberalism i detta fall, även impregnerar utrikespolitiken. En stats utrikespolitik står därför inte utanför den allmänna diskursen utan är snarare en del av denna diskurs. Således blir den svenska utrikespolitiken, liksom det Bergman-Rosamond (2020) säger, en fortsättning av dess inrikespolitik vilken är rotad i den socialdemokratiska diskursen av 'statsfeminism' och *cosmopolitanism*. Det är alltså inte säkert att den svenska och den kanadensiska utrikespolitiken representerar samma sak trots att de båda är influerad av en liberal feminism. Detta beror på att den kanadensiska utrikespolitiken, till skillnad från den svenska, har en historia av att fokusera på 'feminist economic aid' snarare än den etiska aspekt vilken influerar den svenska utrikespolitiken (Morton et al. 2020). Vidare kan det därför vara av intresse att jämföra inrikespolitiken i de olika staterna vilka implementerat en feministisk utrikespolitik. Möjligen kan deras inrikespolitik och deras generella inrikespolitiska normer säga något om västerländska staters utrikespolitik. Att två västerländska liberala stater som Sverige och Kanada båda representerar en liberal feminism i deras utrikespolitik, dock med variation, kan möjligen säga något om de resterande stater som implementerat en feministisk utrikespolitik, exempelvis Frankrike. Möjligen avgörs vad som representeras i utrikespolitiken av vad som representeras av den generella politiska sfären och samhällssystemet inom en stat.

För att säkerligen komma fram till om det är den generella politiska sfären och samhällssystemet inom en stats generella ideologiska ansats och normer som avgör vad dess

utrikespolitik representerar krävs dock en ny studie. För att egentligen säga något om den svenska utrikespolitikens liberala feminism och vilka konsekvenser det för med sig krävs också en ny analys över den praktiska implementeringsbiten av den svenska utrikespolitiken. Man kan således endast utifrån denna analys komma fram till vilken feminism det är som återfinns och representeras och utifrån det spekulera och diskutera över eventuella implikationer. Denna uppsats har således inte ämnat att explicit undersöka den liberala feministiska utrikespolitikens konsekvenser men kan bidra till framtida forskning om just detta.

Referenser

- Aggestam, K., & Bergman-Rosamond, A. (2016). Swedish Feminist Foreign Policy in the Making: Ethics, Politics, and Gender. *Ethics & International Affairs*, 30(3), 323-334.
- Aggestam, K., & Bergman-Rosamond, A. (2019). Re-politicising the Gender-Security Nexus: Sweden's Feminist Foreign Policy. *European Review of International Relations*, 5(3), 30-48. doi:<https://doi.org/10.3224/eris.v5i3.02>
- Aggestam, K., Bergman-Rosamond, A., & Kronsell, A. (2018). Theorising feminist foreign policy. *International Relations*, 33(1), 23-39.
- Bacchi, C. (2009). *Analysing policy: what's the problem represented to be?* Frenchs Forest, N.S.W. Pearson.
- Bergman-Rosamond, A. (2020). Swedish Feminist Foreign Policy and "Gender Cosmopolitanism". *Foreign Policy Analysis*, 16, 217-235.
- Bergström, G., & Boréus, K. (2018). *Textens mening och makt - Metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys* (4:e uppl.). Lund: Studentlitteratur.
- Butler, J. (1996). Subversiva kroppsakter. i L. Larsson, *Feminismer* (ss. 147-176). Lund: Studentlitteratur AB.
- Butler, J. (1999). *Gender Trouble*. Abingdon: Routledge.
- Davis, A.Y. (1983). *Women, Race, & Class*. 1st Vintage Books edition. New York: Vintage Books.
- Doyle, M.W. (2016). Liberalism and foreign policy. i S. Smith, A. Hadfield, & T. Dunne, *Foreign Policy: Theories, Actors, Cases*. (ss. 54-78). Oxford: Oxford University Press.
- Egnell, R. (2016). Feministisk utrikespolitik i teori och praktik. *Statsvetenskaplig tidskrift*, 118(4), 563-587.
- Ehreinreich, B. (2005). What is Socialist Feminism? *Monthly Review*, 57(3). doi:https://doi.org/10.14452/MR-057-03-2005-07_4
- Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H., & Wängnerud, L. (2017). *Metodpraktikan - Konsten att studera samhälle, individ och marknad* (5:e uppl.). Stockholm: Wolters Kluwer.

- Hamilton, R. (2007). Feminist Theories. i C. D. Bryant, & D. L. Peck, *21st Century Sociology* (ss. 43-53). SAGE Publications, Inc.
- Harel-Shalev, A. (2019). Feminist International Relations (IR) Theory. i S. Romaniuk, M. Thapa, & P. Marton, *The Palgrave Encyclopedia of Global Security Studies*. doi:https://doi.org/10.1007/978-3-319-74336-3_207-1
- Hudson, V. M., Ballif-Spanvill, B., Caprioli, M., & Emmett, C. F. (2012). *Sex & World Peace*. New York: Colombia University Press.
- Kinsella, H. M. (2014). Feminism. i J. Baylis, S. Smith, & O. Patricia, *The Globalization of World Politics - An Introduction to International Relations* (ss. 189-203). Oxford: Oxford University Press.
- Kronsell, A. (2014). Feminism. i J. Gustavsson, & J. Tallberg, *Internationella Relationer* (ss. 115-130). Lund: Studentlitteratur.
- Linde, A. (2018). *Handbok - Sveriges feministiska utrikespolitik*. Stockholm: Regeringskansliet.
- Mishra, R. K. (2013). Postcolonial feminism: Looking into within-beyond-to difference. *International Journal of English and Literature*, 4(4), 129-134.
- Mohanty, T. C. (1988). Under Western Eyes: Feminist Scholarship and Colonial Discourses. *Feminist Review*, 30, 61-88. doi:<https://doi.org/10.1057/fr.1988.42>
- Morton, S. E., Muchiri, J., & Swiss, L. (2020). Which feminism(s)? For whom? Intersectionality in Canada's Feminist International Assistance Policy. *International Journal*, 0(0), 1-20.
- Parisi, L. (2020). Canada's New Feminist International Assistance Policy: Business as Usual? *Foreign Policy Analysis*, 16(2), 163-180. doi:<https://doi.org/10.1093/fpa/orz027>
- Regeringen. (2019). *Regeringens skrivelse - Sveriges feministiska utrikespolitik*. Stockholm: Regeringen.
- Regeringskansliet. (2020). *Utrikesförvaltningens handlingsplan för feministisk utrikespolitik 2019–2022 med inriktning och åtgärder för år 2020*. Stockholm: Regeringskansliet.

Shepherd, L. J. (2008). Power and authority in the production of United Nations Security Council Resolution 1325. *International Studies Quarterly*, 52(2), 383-404. Retrieved from: <https://www.jstor.org/stable/29734240>

Sundström, R. M., & Elgström, O. (2020). Praise or critique? Sweden's feminist foreign policy in the eyes of its fellow EU members. *European Politics and Society*, 21(4), 418-433.

Thorsen, F. (2020-10-23). PM3. *Metod och uppsatssamordning SK1313*.